

СПОРТ И БИЗНИС

Научни часопис

Број 7

ФАКУЛТЕТ ЗА СПОРТ
БЕОГРАД

Београд, децембар 2021.

СПОРТСКО НОВИНАРСТВО КАО ПРОФЕСИЈА КРОЗ ПЕРЦЕПЦИЈУ СТУДЕНАТА ЖУРНАЛИСТИКЕ

SPORTS JOURNALISM AS A PROFESSION THROUGH THE PERCEPTION OF A STUDENT OF JOURNALISM

УРОШ СЕЛЕНИЋ

Универзитет Сингидунум, Факултет за медије и комуникације, selenicuros4@gmail.com

ЈОВАНА ВУЛИНОВИЋ

Универзитет у Београду, Факултет политичких наука

Сажетак: Циљ рад био је да се утврди да ли се и колико разликују мишљења студента новинарства различитих високошколских установа према спортском новинарству. Дакле, у раду је истражена перцепција о будућој професији, а у истраживању су учествовали студенти основних академских студија новинарства. Испитаници су одговарали на четири батерије питања, од чега је у прве три примењена Ликертова скала, док су у четвртој батерији студенти произвољно давали одговор на постављено питање. На основу добијених резултата, утврђено је да студенти различитих високошколских установа углавном деле идентична мишљења и да као ману будуће професије истичу потенцијално малу зараду и недостатак слободног времена због обима посла.

Кључне речи: новинарство, спорт, ставови студената, новинарска професија, новинарска етика.

Abstract: The paper aimed to determine whether students from different higher education institutions have different opinions about sports journalism. Therefore, the perception of the future profession was researched in the paper, and students of basic academic studies of journalism participated in the research. Respondents answered four groups of questions, of which the Likert scale was applied in the first three, while in the fourth battery students answered the question arbitrarily. It was confirmed that students from different higher education institutions mostly share identical opinions and point out potentially low salaries and lack of free time due to the volume of work as a lack of future occupation.

Keywords: journalism, sport, student attitudes, journalistic profession, journalistic ethics.

1. УВОД

Опис занимања новинара стално се мења, и то великим делом због развоја нових технологија. Нови медији постали су ново средство рада и доводе до настанка нових новинарских производа. У односу на интернет поставља се питање хоће ли и у будућности новинари уопште бити потребни, јер корисници сами траже информације и наручују њихов аутоматски одабир [1].

Замишљајући новинарски позив, млади људи често себе виде као бунтовнике и вагабунде који непрестано лутају светским простанствима и метрополама, селећи се из авиона у авион, мењајући таксије, возове, луксузне хотеле и угледна позоришта, бележећи својим камерама, лап-топовима, микрофонима, дигиталним апаратима занимљиве догађаје, необичне људске судбине, терористичке акције, еколошке катастрофе и сличне важне догађаје. Наравно, тамнија страна новинарства открила би и вечиту трку са животом, битку да будете први и увек не месту догађаја [2].

Такође, и даље се дискутује шта чини новинарство и које би компетенције, знања и вештине требало да поседују новинари. У многим медијским системима новинарства, новинарство се заправо не може сматрати професијом, пошто законодавство допушта практично свима са високим образовањем да буду новинари [3].

Пред новинарима су данас и велики професионални изазови - новинарска пракса се изменила, као и радни услови новинара, јер се од њих очекују додатна знања и вештине - исте садржаје треба уредити за више платформи за исто или мање новца и времена [4].

Иако позиција новинарства у Србији није сјајна, нарочито последњих неколико година, то не одвраћа студенте да се школују за ту професију. До сада су многе ствари о новинарству написане, мада нико није тако често у први план истицао мишљења студената о будућој професији и какву уопште перцепцију имају према истој. Нешто раније, у Хрватској давне 2000. године, рађено је истраживање на Факултету политичких наука о ставовима студената новинарства ка новинарству.

Спортско новинарство посебно је привлачно међу средњошколцима. Како аутор Саша Озмо наводи [5], три основне ствари су битне да бисте постали добар спортски новинар:

- Писменост,
- Темељно познавање онога о чему се пише и
- Спремност да се прихвати критика и да се на основу ње напредује.

Истраживање у оквиру овог рада спроведено је са циљем да се испитају мишљења студената новинарства према професији спортског новинара, односно шта је пресудно да се одлуче за овакав вид новинарства, као и општа мишљења о позиву. Један од задатака био је и да се помоћу компаративне анализе утврди колико се разликују мишљења међу студентима различитих факултета. Не треба заборавити ни чињеницу да су спортисти често највећи идоли младих. Једна од медијских најексплоатисанијих личности годинама, а и деценијама уназад, јесте Дејвид Бекам. Немогуће је пребројати број наслова и медијских садржаја који га прате, као и број спонзора и њихових улагања у активности и производе подржане од стране некада славног фудбалера [6].

2. ИСТРАЖИВАЊЕ

У раду су приказани резултати ужег истраживања. Испитанике су чинили студенти Факултета за спорт, Универзитета - „Унион - Никола Тесла“ и Факултета политичких наука, Универзитета у Београду. Било је укупно 40 испитаника од прве до четврте године основних академских студија спортског новинарства и новинарства, а истраживање је спроведено у периоду од марта до маја 2021. године.

Како бисмо дошли до жељених резултата урађен је онлајн упитник, који се састојао од 19 питања подељених у четири батерије питања. У истраживању је примењена Ликертова скала у прве три батерије питања, која је подразумевала петостепену скалу ставова са низом тврдњи којима се изражавало степен слагања или неслагања и испитаници су могли да се одлуче за један од следећих одговора:

- Уопште се не слажем (1),
- Не слажем се (2),
- Делимично се слажем (3),
- Слажем се (4) и
- Потпуно се слажем (5).

У четвртој батерији питања није примењена Ликертова скала, већ су испитаници имали могућност да произвољно истакну шта сматрају највећом маном спортског новинарства.

Као што је раније наведено у раду, онлајн упитник је имао четири дела, односно четири батерије питања:

- Мотиви бављења спортским новинарством,
- Мишљења о професији спортског новинара,
- Етичке вредности у спортском новинарству и
- Највећа мана спортског новинарства.

3. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Табела 1: Мотиви бављења спортским новинарством - студенти Факултета за спорт

Оцена	1	2	3	4	5
Извештавање са највећих светских такмичења	0	0	8	4	8
Претходно тренирање одређеног спорта	5	3	5	5	2
Зарада	7	5	5	2	1
Могућност путовања	1	0	6	4	9
Рад са познатим спортистима	1	0	7	3	9
Породична традиција	16	1	2	0	1
Немогућност уписа жељених студија	14	2	2	0	2

У табели 1 приказани су одговори студената Факултета за спорт о мотивима бављења спортским новинарством. Испитаници су махом сагласни да као један од разлога избора спортског новинарства виде у могућности извештавања са највећих светских такмичења. Такође, чак девет студената као предност спортског новинарства истиче могућност путовања и сарадње са познатим спортистима. Занимљиво је да полазници Факултета за спорт сматрају да зарада није главни разлог бављења спортским новинарством, па је само један студент у потпуности сагласан да будућа професија може да донесе велику зараду. С друге стране, само два студента се у потпуности слажу да је претходно тренирање одређеног спорта имало утицаја на избор професије, баш као и по питању да ли је немогућност уписа жељених студија био пресудан фактор да се окрену школовању за спортске новинаре. Већина студената (16) уопште се не слаже да се определила за професију спортског новинара због породичне традиције.

Табела 2: Мотиви бављења спортским новинарством - студенти Факултета политичких наука

Оцена	1	2	3	4	5
Извештавање са највећих светских такмичења	0	0	1	7	12
Претходно тренирање одређеног спорта	2	6	6	3	3
Зарада	3	9	7	0	1
Могућност путовања	1	1	0	7	11
Рад са познатим спортистима	1	0	3	10	6
Породична традиција	19	0	1	0	0
Немогућност уписа жељених студија	6	10	1	3	0

У табели 2 приказани су одговори студената Факултета политичких наука о мотивима бављења спортским новинарством. Према очекивању, 12 испитаника у потпуности је сагласно да је извештавање са највећих светских такмичења кључно за бављење спортским новинарством. Слично мишљење влада и када је реч о могућности путовања (11), за разлику од зараде, пошто се само један студент у потпуности слаже да је то имало пресудан утицај на избор будуће професије. Чак 19 студената уопште се не слаже да је породична традиција била пресудна за потенцијално бављење спортским новинарством. Претходно тренирање одређеног спорта је само код два испитаника имало велики значај због чега су приликом попуњавања упитника заокружили други степен Ликертове скале. Ниједан студент се у потпуности није одлучио за основне студије новинарства због немогућности уписа жељене високошколске установе.

Табела 3: Мишљење студената према професији спортског новинара - студенти Факултета за спорт

Оцена	1	2	3	4	5
Лош положај спортских новинара у Србији	2	8	6	3	1
Утицај спортских новинара на друштво	0	8	7	2	3
Притисак интересних група или погођених спортиста на спортске новинаре	0	6	8	4	2
Недостатак слободног времена	0	7	6	4	3
Стресно занимање	2	6	4	2	6

У табели 3 приказани су одговори студената Факултета за спорт о изнесеним тврдњама према професији спортског новинара. Интересантно је да се осам испитаника не слаже да је положај спортских новинара у Србији лош. Исто толико студента се не слаже да спортски новинари имају велики утицај на друштво, али је подједнак број оних који се делимично слажу да постоји притисак интересних група или погођених спортиста на спортске новинаре. Самим тиме, шест студената се у потпуности слаже да је професија спортског новинара заправо стресно занимање, док се њих седморо не слаже да спортски новинари имају недостатак слободног времена због природе свог посла.

Табела 4: Мишљење студената према професији спортског новинара - студенти Факултета политичких наука

Оцена	1	2	3	4	5
Лош положај спортских новинара у Србији	0	5	11	3	1
Утицај спортских новинара на друштво	2	7	10	1	0
Притисак интересних група и погођених спортиста на спортске новинаре	0	3	8	6	3
Недостатак слободног времена	0	2	4	4	10
Стресно занимање	0	2	4	12	2

У табели 4 приказани су одговори студената Факултета политичких наука о изнесеним тврдњама према професији спортског новинара. Већина испитаника (11) делимично се слаже да је положај спортских новинара у Србији лош, а десеторо се и делимично слаже да спортски новинари имају утицај на друштво. Само троје студента се у потпуности слаже да постоји притисак интересних група и погођених спортиста на спортске новинаре. Међутим, десет испитаника у први план истиче да спортски новинари имају недостатак слободног времена, а двоје студената дели мишљење да је спортско новинарство стресно занимање.

Табела 5: Етичке вредности у спортском новинарству - студенти Факултета за спорт

Оцена	1	2	3	4	5
Истинитост у извештавању	1	4	4	5	6
Објективност	1	3	7	5	4
Поштовање личности	0	4	6	3	7
Поштовање приватности	3	1	6	6	4
Сукоб интереса спортских новинара у обављању посла	3	6	6	3	2

Етика је појам који задире у све поре друштвеног живота. Што је етика у поједином друштву развијенија, то су морал и вредности тог друштва квалитетнији. О квалитету друштвених норми зависи и развијеност појединог

друштва и заједнице, с тога не можемо занемарити актуелна етичка питања, уколико нам је циљ побољшање друштва у коме живимо [7].

У табели 5 приказани су одговори студената Факултета за спорт према етичким вредностима у спортском новинарству. Само један студент се уопште не слаже да спортски новинари истинито извештавају, иако аутор Радивоје Петровић у књизи *Штампа кичма медија - Новине у дигиталној ери* из 2017. године наводи да сви стандарди новинарске професије почивају на истини. [8] Четири студента Факултета за спорт у потпуности се слаже да су новинари објективни, а седморо да поштују личност као основни стандард новинарске професије. По шест студената делимично се слаже или слаже да спортски новинари поштују приватност, а свега двоје је у потпуности сагласно да су спортски новинари у сукобу интереса приликом обављања посла.

Табела 6: Етичке вредности у спортском новинарству - студенти Факултета политичких наука

Оцена	1	2	3	4	5
Истинитост у извештавању	1	0	3	13	3
Објективност	1	1	3	12	3
Поштовање личности	1	0	5	12	2
Поштовање приватности	1	6	3	9	1
Сукоб интереса спортских новинара у обављању посла	6	9	2	2	1

У табели 6 приказани су одговори студената Факултета политичких наука према етичким вредностима у спортском новинарству. Више од половине испитаника (13) слаже се да спортски новинари не лажу у свакодневном извештавању. По 12 студената дели мишљење када је реч о објективности и поштовању личност, а тај број нешто је мањи (9) тврди да спортски новинари поштују приватност. Ипак, погубно по професију не делује податак да се само један од 40 студената у потпуности слаже да спортски новинари нису у сукобу интереса приликом обављања посла.

Табела 7: Највећа мана спортског новинарства - студенти Факултета за спорт

Одговори	Мала зарада	Недостатак слободног времена	Ограничење у даљем ангажману	Преношење лажних информација	Притисак моћника
Број одговора	8	9	1	1	1

У табели 7 наведени су одговори студената Факултета за спорт на питање шта сматрају највећом маном спортског новинарства. Деветоро студената је у онлајн упитнику истакло да је то недостатак слободног времена, осморо се одлучило за малу зараду, а по један испитаник је апострофирао ограничење у даљем ангажману, преношење лажних информација и притисак моћника као највећу ману спортског новинарства.

Табела 8: Највећа мана спортског новинарства - студенти Факултета политичких наука

Одговори	Мала зарада	Недостатак слободног времена	Оригиналност
Број одговора	12	7	1

У табели 8 приказани су одговори студената Факултета политичких наука на питање шта сматрају највећом маном спортског новинарства. Више од половине (12) је јединствено у мишљењу да су мале зараде, седморо да је то недостатак слободног времена, док је само један студент у први план истакао оригиналност.

4. ЗАКЉУЧАК

Испитани студенти Факултета за спорт и Факултета политичких наука деле мишљење и као највећу ману спортског новинарства навели су малу зараду и недостатак слободног времена због обима и описа посла. Такође, студенти деле ставове и по питању мотива бављења професијом, па се свих 40 испитаника одлучило за одговоре да се делимично слажу, слажу или у потпуности слажу. Мишљења се делимично разликују у тврдњи да је положај спортских новинара у Србији лош. Занимљиво је да двоје студента Факултета за спорт уопште није сагласно по том питању, док је на Факултету политичких наука већина студента изабрала одговор да се делимично слаже. С друге стране, не постоје велике разлике у одговорима по питању утицаја спортских новинара на друштво, притиска интересних група и погођених спортиста на спортске новинаре и тога да је професија спортског новинара стресно занимање. На основу добијених резултата, студенти Факултета за спорт и Факултета политичких наука деле и мишљење по питању истинитости у извештавању, објективности, поштовању личности и приватности, због чега су се у већини одлучили да се са изнесеним тврдњама делимично слажу, слажу и у потпуности слажу. Ипак, мишљења се разликују везано за тврдњу о сукобу интереса спортских новинара у обављању посла. Испитаници са Факултета политичких наука у већини нису сагласни (15), за разлику од испитаника Факултета за спорт, који у већини сматрају да постоји сукоб интереса (11).

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Kunczik M., Zipfel A. (2006). Uvod u znanost o medijima i komunikologiji. Zagreb: Zaklada Friedrich. Str. 69, 70.
- [2] Јевтовић З., Петровић Р., Арачки З. (2014). Жанрови у савременом новинарству. Београд: Јасен. Стр. 35, 36.
- [3] Клеут Ј. (2010): Активна публика и новинарство. Место и значај медијских студија за међународну сарадњу - зборник радова. Нови Сад: Филозофски факултет.
- [4] Хрњић-Кудузовић З. (2014): Комерцијализација и конвергенција медија. Тузла: Босанска реч.
- [5] Озмо С. (2021): Спортско новинарство - корак по корак ка успешном спортском новинару. Нови Сад: Јеж. Стр. 15.
- [6] Перић Н., Красуља Н., Радојевић И. (2010): Медијске, ПР и бренд тенденције. Београд: Синопис, Чигоја. Стр. 39.
- [7] Дракулић Ј. (2010): Етика у образовању одраслих. Андрагошки гласник, број 14. Загреб: Хрватско андрагошко друштво. Стр. 123-131.
- [8] Петровић Р. (2017): Штампач кичма медија - новине у дигиталној ери. Београд: Јасен. Стр. 30.